

Roman Šperňák, Bojovník proti revizionismu. Václav Král v kontextu české marxistické historiografie, diplomová práce Historického ústavu FF JU, 118 s., 5 příloh, České Budějovice 2009

Posudek oponenta práce

V dějinách české historiografie není v současné době téma, které by vzbuzovalo větší pozornost badatelů. Myslím tím epochu marxistické historiografie ve druhé polovině 20. století, přesněji dobu mezi léty 1948-1989. Doposud nemáme mnoho fundovaných prací o vývoji marxistické historiografie v tomto období. Výjimku tvoří spisy Bohumila Jirouška o Josefu Mackovi, Františku Grausovi a obsáhlý sborník Proměny diskursu české marxistické historiografie, také několik článků, zejména v časopise Soudobé dějiny.

Diplomant si vybral jako téma své práce třetího nejvlivnějšího muže (po Grausovi a Mackovi) našeho marxistického dějepisectví – Václava Krále. Ten dominoval svým takřka neomezeným vlivem v české historiografii v sedmdesátých letech 20. století. Postavení Jaroslava Purše, Josefa Kočího a jiných nelze v tehdejší české historické vědě s Královým vlivem srovnávat – myšleno především z hlediska obecně metodologického přístupu k českým dějinám, hlavně nejnovějším, a také pokud jde vůbec o organizaci české historické vědy, zejména pražská klíčová pracoviště, jejich kádrové obsazení a výzkumné plány atd.

Autor prostudoval osobní fond Václava Krále v Archivu Národního muzea v Praze a některé dokumenty v Archivu Univerzity Karlovy. Dalším pramenem bylo vlastní Královo dílo a některé paměti. Diplomantův argument, kterým vysvětluje, proč nevyužil vzpomínek pamětníků, nelze přijmout. Právě Králova osobnost by byla jedinečným objektem k tomu, aby se ti, kdo ho znali, mohli k tomuto tak aktivnímu, razantnímu a bojovnému historikovi vyjádřit. Srovnání různých svědectví by bylo nepochybně mimořádně zajímavé i pro čtenáře spisu, který Václava Krále osobně znal. (Shánět pamětníky a hovořit s nimi by ovšem byla dost náročná práce!?).

V obsáhlém soupise literatury nechybí nic podstatného. Z příloh je mimořádně cenná Bibliografie prací Václava Krále. Podává unikátní svědectví o tom, jak vnímá dějiny marxistický historik a zároveň se zde pozoruhodně odráží takřkajíc „duchovní struktura“ české historiografie socialistické éry. Vědecké zásady historikovy práce ovládá diplomant výborně, gramatické ani jiné chyby se nevyskytují, slovesný styl práce je na úrovni. Nevím, proč si autor libuje v neustále opakovaném slově „tuzemský“. Nehezské slovo (snad mu něco připomíná!).

Diplomový spis podává plastický obraz života a hlavně díla, či přesněji myšlení Václava Krále o dějinách. Autor přesně vystihl samotné jádro Královy historické metody. Do předem daného, vlastně ideologického schématu, Král vtělil výpovědi jakýchkoliv pramenů a faktů tak, aby „pasovaly“. To jest potvrdily především jeho třídní a stranické metodologické stanovisko. Šperňákův spis jsem si přečetl s opravdovou chutí a potěšením. Krále jsem znal a mohu plně potvrdit, že jeho portrét je zcela důvěryhodný, stejně jako výtečně je zařazení Královy osobnosti do kontextu doby, přesněji vývoje české poválečné historiografie.

Diplomovou práci Romana Šperňáka hodnotím známkou výborně.

České Budějovice 26. 8. 2009

Doc. PhDr. Josef Blüml, CSc.